Županijsko izvješće: Međimurska županija

Godina provedbe: 2020

Broj održanih sastanaka: 2
Broj usvojenih programa: 1

Provedeni programi
"Trening životnih vještina", obilježavanje Svjetskog dana nepušanja, obilježavanje "Mjeseca borbe protiv ovisnosti", rad na izradi "pilot projekta prevencije ovisnosti usmjeren djeci i mladim Romima u Međimurskoj županiji"

Provedene ostale aktivnosti

Usvojeni dokumenti

Problemi u radu
Pandemija Covid-19 svakako je otežala provedbu pojedinih projekata i programa, kao i kontinuitet projekata koji se provode godinama na području naše Županije.

Oblici suradnje i slično

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 0,00
Iz proračuna gradova: 4.000,00
Sveukupno: 4.000,00

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Centar za socijalnu skrb Čakovec, PU MEđimurska
Zdravstvene ustanove: Zavod za javno zdravstvo MŽ, Županijska bolnica Čakovec, Dom zdravlja Čakovec
Nevladine organizacije: Savez klubova liječenih alkoholičara, Udruga slijepih MŽ, Udruga umirovljenika MŽ, Udruga "Status M"

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 109
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 77
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 0
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 32
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 14

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 153,29/100 000 st

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije
Obzirom da je Zavod za javno zdravstvo MŽ, ustanova sa središnjom koordinativnom ulogom pri poduzimanju mjera preventivnog karaktera, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti okuplja i usklađuje rad institucija i organizacija koje se uključuju u aktivnosti sprečavanja razvoja rizičnih ponašanja. U tome se

postiže međusektorska suradnja na visokoj razini. Radi bolje koordinacije i usuglašenog postupanja prema krajnjim korisnicima, Djelatnost potiče i organizira sastanke stručnjaka koji neposredno surađuju u tretmanu, a u 2020. godini poslano je 160 izvještaja nadležnim ustanovama.
Uz provođenje mjera primarne prevencije usmjerenih prvenstveno djeci i mladima, ali i cjelokupnoj populaciji, intervencijama u Centru za liječenje ovisnosti, Savjetovalištu za mlade s rizičnim ponašanjem i Savjetovalištu za alkoholizam pružale su se usluge tretmana i rehabilitacije, te je provođena prevencija na sekundarnoj i tercijarnoj razini. Bolja informiranost o štetnim učincima sredstava ovisnosti kroz rad na boljoj zdravstvenoj pismenosti stanovništva, samo je jedan od načina suzbijanja ovisničkih ponašanja. Ističemo važnost uključivanja našeg stanovništva, a posebno djece i mladih u zdrave stilove života, kao i podizanje razine svjesnosti o važnoj ulozi mentalnog zdravlja, jer se time umanjuje interes za konzumiranjem sredstava ovisnosti.
Djelovanje službe specijalizirane za zaštitu mentalnog zdravlja poseban je značaj dobilo u okolnostima proglašenja pandemije. Služba dostupna na primarnoj razini i oslobođena administrativnih komplikacija (uputnice, dugo čekanje na prijem) omogućila je pružanje psihosocijalne podrške ranjivim skupinama našeg stanovništva. Prilagođavajući se protuepidemijskim preporukama osigurano je pružanje psihosocijalne podrške putem telefonskog i online savjetovanja, posebno značajno za osobe u samačkim domaćinstvima, oboljele i osobe u samoizolaciji.

Unutar Zavoda za javno zdravstvo, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti blisko surađuje s Djelatnosti školske medicine, koja je također, u radu s djecom i mladima, preventivno orijentirana, te s Djelatnošću javnog zdravstva u brojnim akcijama od javnozdravstvenog značaja. U okvirima zdravstvenog sektora neprekidna je suradnja s odjelom psihijatrije ŽB Čakovec, poglavito po pitanju ovisnosti, ali i ostalih problema mentalnog zdravlja, te odjela pedijatrije – nadopunjujuće intervencije kod djece svih dobi i mladih. Aktualna je i suradnja s liječnicima obiteljske medicine - u aktivnostima od primarne do tercijarne prevencije.
Obzirom da se preventivne aktivnosti u većim dijelom usmjeravaju na djecu i mlade, a najveći obuhvat djece i mladih je u okviru škole, suradnja s odgojno-obrazovnim institucijama je neprekidna. Redovita je i učestala u području tercijarne prevencije (detektirane teškoće prilagodbe), kao i u provedbi aktivnosti iz domene primarne i sekundarne prevencije kroz organiziranje aktivnosti poput radionica, skrininga i slično). Svakako treba istaknuti usku suradnju sa Školskim preventivnim programima, obzirom na zajedničke ciljeve, a dobra suradnja uspostavljena je i s predškolskim ustanovama.
Po svojim ovlastima, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti surađuje s represivnim aparatom - pravosudnim organima i policijom. U preventivnom dijelu, policija djeluje prema vanjskim rizičnim faktorima, čime se s Djelatnošću nadopunjuje.
Povezivanje sa socijalnom službom proizlazi iz zakonske regulative a i iz zajedničkih interesa postupanja prema korisnicima. Suradnja s Obiteljskim centrom permanentno se održava kroz aktivnosti u sklopu tercijarne prevencije, a i primarne.Nevladine udruge građana, s kojima Zavod za javno zdravstvo MŽ surađuje (Status M, Savez KLA Međimurja, HSKLA i druge) oformljene su s ciljevima dobrobiti ranjivih skupina i pokrivaju širok raspon intervencija, te s njima Zavod sudjeluje u organiziranju aktivnosti za ostvarivanje prava djece, u prilikama promoviranja zdravih stilova života, i slično. Osobito ističemo suradnju s Organizacijom mladih Status M , kojoj je cilj stvoriti društvo ojačano vrijednošću mladih kroz pozitivan pristup razvoju mladih, i u sklopu kojeg je u Čakovcu oformljen Budi muško klub. Ističemo i suradnju s knjižnicama, kao mjestima promicanja zdravih životnih navika. Zavod za zapošljavanje je institucija s kojom Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti surađuje u pogledu Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu - Projekta kreiranog u Uredu za suzbijanje zlouporabe droga.
Tijela lokalne uprave i samouprave potiču se na interaktivno angažiranje u preventivnim programima radi potpore, osobito putem savjetodavnih tijela kao što su Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Savjet mladih, i sl. Posebno dobra suradnja ostvaruje se i s medijima.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

U 2020. godini u Djelatnost su se javljali ovisnici o heroinu, marihuani i drugim sredstvima, a kod mnogih je

zabilježeno i istovremeno uzimanje više vrsta droga, često uz alkohol.
Zabilježen je minimalno sniženi obuhvat ovisnika u odnosu na prošlu godinu (109, u odnosu na 111 u 2019. godini). Većinu ovisnika čine, kao i prošlih godina, ovisnici o opijatima, a u broju novopridošlih ovisnika, prednjače ovisnici o marihuani. Broj ovisnika o opijatima stabilan je već nekoliko godina, a zabilježeno je da u sustav ulazi 3-4 puta više novih neopijatskih ovisnika.
I dalje se uočava značajan problem korištenja „novih droga“, posebno među romskom populacijom, te kombiniranje sredstava ovisnosti s alkoholom. Zamjećuje se i učestalije korištenje marihuane među mladima, posebno među srednjoškolskom populacijom.
Kroz Savjetovalište za alkoholom uzrokovane probleme i alkoholizam u tretman su uključivane osobe zbog problema vezanih uz konzumaciju alkohola i alkoholizam, a zabilježeno je i javljanje osoba zbog ovisnosti o kocki i ovisnosti o internetu.
Centar za prevenciju ovisnosti, odnosno ambulanta za ovisnike nastavila je s redovnim radom i nakon proglašenja pandemije i unatoč proljetnog „lockdowna“ koji je ograničio prihvat bolesnika u zdravstveni sustav, našim korisnicima je bio omogućen pojednostavljen dolazak na kontrolu, uz njima prilagođen sustav trijaže na moguću infekciju koronavirusom.

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Već petu godinu zaredom u našoj se županiji provodi program primarne prevencije rizičnih ponašanja i ovisnosti u školske djece i mladih „Trening životnih vještina“za sve učenike 4., 5. i 6. razreda svih osnovnih škola u našoj županiji. Nositelj programa je Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije u suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga MŽ te školskim preventivnim programima, a program je najvećim dijelom financiran od strane Ministarstva zdravstva. 2020. je godine tim programom obuhvaćeno oko 3500 učenika te 230 učitelja i stručnih suradnika u svim osnovnim školama.

Tijekom 2020. provodili smo i nekoliko samostalno kreiranih programa te promotivnih aktivnosti:
1. „Pričaonica“ – program primarne prevencije usmjeren zaštiti mentalnog zdravlja djece predškolske dobi u sklopu kojeg je provedeno istraživanje o razini psihološke otpornosti kod djece; program se provodi u suradnji s vrtićima gradova Međimurske županije. Zbog epidemiološke situacije aktivnosti projekta provode se i online načinom.
2. „Procvjetajmo“- radionice za učenike osnovnih škola. Cilj: usvajanje zdravih životnih stilova. Projekt koji se provodio u suradnji s Knjižnicom Nikola Zrinski Čakovec
3. "Mentalno zdravlje na radnom mjestu" - radionice za djelatnike osnovnih škola i za zdravstveno osoblje vezane za efikasno suočavanje s profesionalnim stresom, stjecanje komunikacijskih vještina i sl.
4. Primjena kompjuterskog programa Play Attention u radu s osobama, dominantno djecom, s problemima pažnje, ADHD sindromom i hiperkinetskim poremećajem. Radi se o računalnom sustavu za uvježbavanje usmjeravanja i održavanja pažnje spajanjem skeniranih moždanih impulsa, kognitivnih vježbi u obliku računalne igre i modificiranja ponašanja.
Suradnja s nevladinim udrugama :
5. Suradnja sa Savezom klubova liječenih alkoholičara Međimurja:
- distribucija i javno predstavljanje letaka s ažuriranim informacijama o djelovanju 5 klubova liječenih alkoholičara u našoj županiji (podaci o stručnim djelatnicima, vremenu i mjestu održavanja sastanaka i telefonskim i drugim kontaktima)
- stručna podrška u održavanju redovitih sastanaka KLA
- organizacija supervizijskih sastanaka i stručna podrška stručnim djelatnicima u klubovima liječenih alkoholičara u našoj županiji, s posebnim naglaskom na metode rada i pružanje podrške online i telefonom, te u usvajanju individualnih metoda i postupaka u radu s apstinentima i članovima njihovih obitelji.
7. Suradnja s Udrugom slijepih MŽ- organizacija radionica i predavanja u svrhu provedbe psihoedukacije članova: Tijekom protekle godine Udruzi je pružana podrška u organizaciji i provedbi radionica s različitim temama, a članovima je kontinuirano pružana i podrška u svrhu zaštite i poboljšanja mentalnog zdravlja pojedinaca.
8. Suradnja s Udrugom umirovljenika Međimurske županije (predavanje, radionice - vezano uz teme očuvanja

mentalnog zdravlja)
9. Suradnja s udrugom „Status M“- programi prevencije nasilja, usmjereni posebno prema mladićima - stručna podrška radu Budi muško kluba Graditeljske škole Čakovec.
10.Održana edukacija nastavničkih vijeća i edukacija roditelja učenika 1. razreda srednje škole o tzv. novim drogama.

Aktivnosti koje naglašavaju važnost multisektorske suradnje:
- U suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije i Školskim preventivnim programima, u Osnovnoj školi Belica održan je 3.3.2020. godine stručni skup namijenjen edukaciji provoditelja programa Trening životnih vještina kojima je i ovaj put omogućena interaktivna edukacija od strane vrsnih stručnjaka iz područja psihologije i socijalne pedagogije. Prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, održao je predavanje i radionicu pod naslovom „Djelotvoran dijalog razrednika s učenikom nakon ekscesa“, a prof. psihologije Berta Bacinger Klobučarić, govorila je na temu „Zdravstvena pismenost odgojno obrazovnih djelatnika u području mentalnog zdravlja djece i mladih“.
- Tradicionalnom multisektorskom suradnjom Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije, Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Međimurske županije, Školskih preventivnih programa godine obilježen je Svjetski dan nepušenja 31.5.2020. virtualnom izložbom radova učenika, učitelja i drugih provoditelja programa Trening životnih vještina. Uz temu vezanu uz pušenje, dio ovogodišnjih radova bio je usmjeren prevenciji poremećaja duševnog zdravlja uzrokovanih posljedicama pandemije novog koronavirusa.
- Obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga u Međimurskoj županiji održano je u Romskom edukacijskom centru Kuršanec 23.6.2020. te u romskom naselju Parag 26.6.2020. zajedničkim terenskim akcijama Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije, Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije i školskih preventivnih programa. Održane su radionice za djecu i mlade te individualna savjetovanja osoba s problemom zlouporabe droga ili članova njihovih obitelji. Distribuirani su edukativni materijali (letci i brošure).
- 9.10.2020. održana je edukacija provoditelja Treninga životnih vještina u šk. god. 2020./21. Zbog aktualne epidemiološke situacije vezano uz pandemiju novog koronavirusa, edukacija je provedena kroz online stručni skup pod nazivom „Trening životnih vještina u pandemijskom ozračju – mogućnosti i izazovi“.
Sudionici su se upoznali sa specifičnostima provođenja radionica u doba pandemije koronavirusa, o čemu je govorila psihologinja mr. sc. Tatjana Žižek iz Centra za odgoj i obrazovanje Čakovec. Poseban osvrt na razvoj i jačanje životnih vještina u vrijeme pandemije dala je prof.dr.sc. Gordana Buljan Flander, klinička psihologinja i psihoterapeutkinja, ravnateljica Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, koja je održala predavanje pod nazivom: A kako su djeca? Psihološka otpornost djece u jeku pandemije.
- 10.10.2020. obilježen je Svjetski dan mentalnog zdravlja pripremom i predstavljanjem brošure „Očuvanje mentalnog zdravlja u ozračju pandemije“, čime se želi doprinijeti sprječavanju širenja mentalno-zdravstvenih problema i ublažavanju psihičkih posljedica epidemije. Brošura je predstavljena i podijeljena u tiskanom obliku, a povodom obilježavanja Svjetskog dana mentalnog zdravlje u bliskoj suradnji s medijima omogućena je i distribucija elektroničkim putem preko sljedećeg linka:
https://drive.google.com/file/d/1TrBxuqrtlBWPLE69g8Pb_YyF07LXHxXM/view
15.12.2020. održano je središnje županijsko obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti predstavljanjem e- knjige pod nazivom „Moja snaga u izazovnim vremenima“. Sve naše aktivnosti tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti 2020. godine bile su u velikoj mjeri obilježene aktualnom epidemijskom situacijom i potrebom poštivanja protuepidemijskih mjera koje su u znatnoj mjeri onemogućile aktivnosti koje uključuju susrete i druženja uživo. Stoga je u suradnji sa Županijskim stručnim vijećem hrvatskog jezika osnovnih i srednjih škola, učenicima 8. razreda osnovne i 1. razreda srednje škole upućen poziv za sudjelovanje u literarnom natječaju „Moja snaga u izazovnim vremenima“. Učenike su njihovi mentori - učitelji i profesori hrvatskog jezika te voditelji školskih preventivnih programa radionicom na satu razrednog odjela nastojali potaknuti na kritičko razmišljanje o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti, kao i o neželjenim ograničenjima koje je donijela epidemija novog koronavirusa, ali ih ujedno i potaknuti na promišljanje o dobrim i pozitivnim emocijama koje dijelimo s bliskim osobama iz obitelji ili kruga naših prijatelja.
Na natječaj se odazvalo 26 osnovnih škola te 5 srednjih škola koje su poslale najbolje radove svojih učenika. Prikupljeni radovi objedinjeni su u e- knjizi koju je moguće prelistati preko sljedećeg linka:
https://online.fliphtml5.com/qdjtc/xhtn/?fbclid=IwAR0K_zuS2rxTJhJmLnwQ3nKT6vYkmWMEUwiucjZ8eKt05jBvEptuQ

dF_vpU#p=1
U suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo kao nositeljem projekta 15.12.2020. održano je predstavljanje pilot projekta prevencije ovisnosti usmjerenog djeci i mladim Romima u Međimurskoj županiji.

- Zdravstvenu krizu izazvanu pandemijom bolesti COVID-19 prepoznali smo kao veliku ugrozu mentalnog zdravlja našeg stanovništva jer otežava primjenu do sada poznatih i uhodanih intervencija za zaštitu mentalnog zdravlja. Stoga smo već u ožujku 2020. godine neposredno nakon proglašenja pandemije pokrenuli u našoj županiji program zaštite mentalnog zdravlja u vrijeme pandemije pod nazivom „Nisi sam/a“. U okviru njegovih intervencija otvorena je telefonska linija za pružanje psihosocijalne podrške na kojoj su dežurali stručnjaci iz naše Djelatnosti za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti svaki dan od 7-20 sati, uključujući i dane vikenda i praznika. U okviru istog programa svaki tjedan je objavljivana kolumna u lokalnim novinama, a tekstovi i praktični savjeti objavljivani su i na web stranici Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije i na fb profilu Zavoda.
U Međimurskoj županiji živi veliki broj pripadnika romske nacionalne manjine te je bilo važno u vrijeme krize izazvane pandemijom približiti im tumačenje protuepidemijskih mjera i njihovo djelovanje na fizičko i mentalno zdravlje. Stoga je kreiran i preveden letak o najvažnijim koracima zaštite zdravlja u vrijeme pandemije, kao i letak o očuvanju mentalnog zdravlja u doba pandemije koji su u suradnji s predstavnicima romske zajednice predstavljeni i distribuirani u romskim naseljima.

Ozračje pandemije još je više naglasilo važnost dobre suradnje s liječnicima drugih zdravstvenih ustanova naše županije, ravnateljima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola naše županije, djelatnicima Centra za socijalnu skrb Čakovec, djelatnicima policije i pravosuđa, lokalnim medijima, terapijskim zajednicama, drugim Službama za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti na području Hrvatske, te mnogim drugim institucijama i udrugama koje rade s osobama s poremećajem mentalnog zdravlja, ovisnicima i njihovim obiteljima.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: 0,00
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 40
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 91
Broj zapljena: 124

Vrste zaplijenjenih droga
- Marihuana 2394,02 g
- Cannabis biljka 23 kom
- Cannabis sjeme 7,5 g
- Kokain 53,9 g
- Amfetamin 78,75 g
- Ectasy 10,9 g
- MDMA 4,6 g
- JWH-018 436,65 g
- Halucinogene gljive 1,2 g